

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีลือชอในหมู่บ้านลือชอแม่แตะ ตำบลเมืองแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ดังนี้คือ

3.1 ขอบเขตของการวิจัย

3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

3.3 สมมติฐานในการศึกษาวิจัย

3.4 วิธีการเก็บข้อมูล

3.5 กลุ่มประชากรศึกษา

3.6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เน้นการศึกษาระดับของการยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีลือชอ ซึ่งในที่นี้ สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม คือ หมู่บ้านลือชอแม่แตะ หมู่ที่ 12 ตำบลเมืองแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ และเนื้อหาที่เสนอเป็นประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อทัศนคติของสมาชิกในชุมชนต่อผู้นำสตรีลือชอ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และภูมิหลังของผู้นำสตรี ศึกษาถึงแรงจูงใจของผู้นำสตรีที่เข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือและพัฒนาหมู่บ้าน วิธีการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาในชุมชนของผู้นำสตรี ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ตลอดจนแนวโน้มในอนาคตในบทบาททางการเมืองของสตรีลือชอจะมีความขึ้นหรือน้อยกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

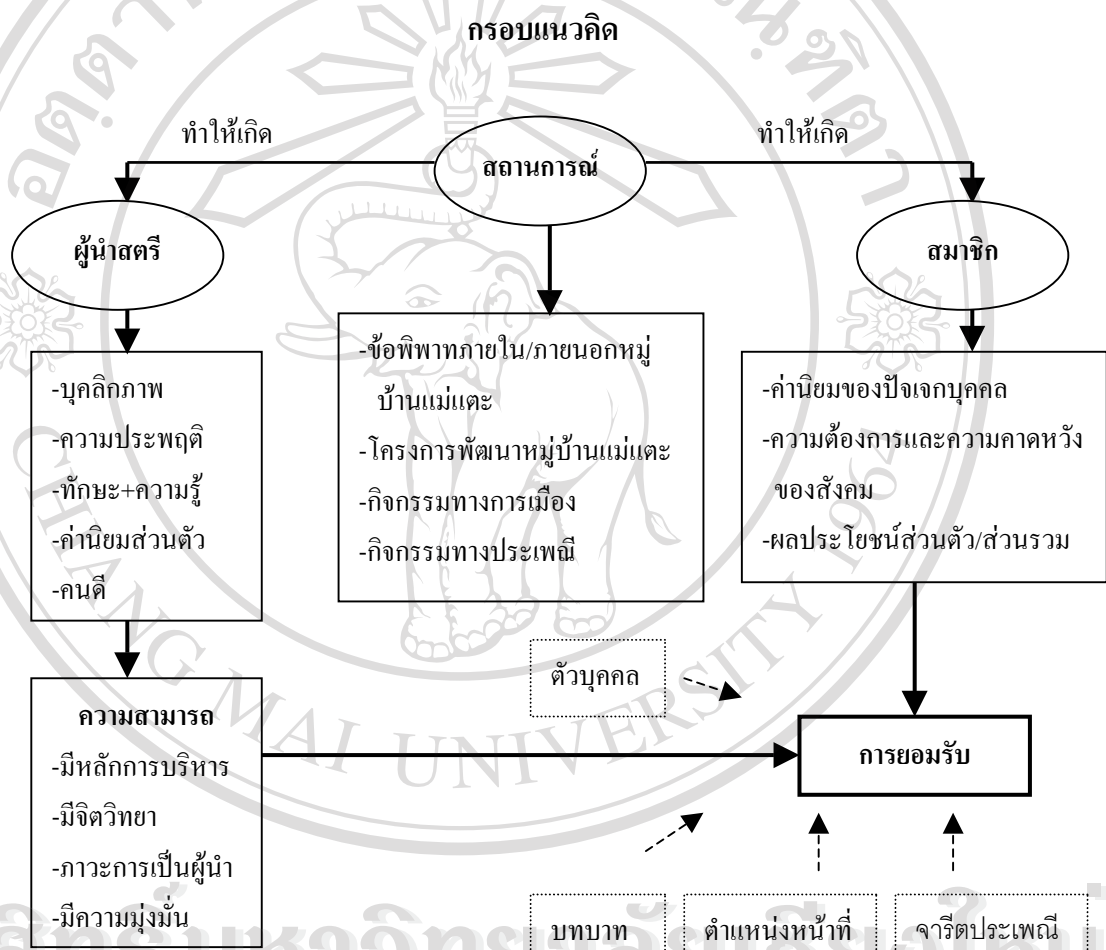
ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรในการศึกษาดังนี้คือ

- ตัวแปรตาม คือ การยอมรับบทบาททางการเมืองของสมาชิกต่อตัวผู้นำสตรีลือชอ
- ตัวแปรอิสระ คือ ความสามารถและบุคลิกภาพของผู้นำสตรี

3.3 สมมติฐานของการวิจัย

“ความสามารถของผู้นำสตรีมีผลต่อการยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรี”
จากสมมติฐานสามารถสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ดังนี้

แผนภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย



จากกรอบแนวคิดสามารถนำมาอธิบาย “การยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรี

ลือชอ” โดยสามารถอธิบายจาก

1. สถานการณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้านนั้น ในท่ามกลางประชาชนได้เกิดผู้นำขึ้นมา เพื่อจะเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการชี้นำและสนองตอบกิจกรรมและความต้องการของสังคม

2. ผู้นำที่เป็นสตรีมีโอกาสมิมีบทบาทเด่นขึ้นมา จากการมีบุคลิกภาพและความสามารถที่จะจัดสรรทรัพยากรและมีแนวทางการพัฒนาที่จะสนองตอบความต้องการของสมาชิกในชุมชน ถือว่าเป็นผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากประชาชน

3.4 วิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีลือชอในหมู่บ้านลือชอแม่แตง ตำบลเมืองแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยแบบผสมโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) แบ่งการดำเนินการศึกษาวิจัยออกเป็น 2 แนวทาง คือ

3.4.1 การศึกษาวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research)

โดยการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่มีอยู่แล้วเป็นหลัก โดยอาศัยแหล่งข้อมูลจากเอกสารเอกสารทางวิชาการ อาทิเช่น บทความทางวิชาการ หนังสือทางวิชาการ รายงานการวิจัยต่าง ๆ วิทยานิพนธ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นต้น แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ห้องสมุดศูนย์สตรีศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดสถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ จังหวัดเชียงใหม่ ห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ประกอบในการศึกษาค้นคว้าตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2546 จนถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 7 เดือน

3.4.2 การศึกษาวิจัยภาคสนาม (Field Research)

โดยการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งใช้เทคนิควิธีการสัมภาษณ์แบบหยั่งลึก (In-depth Interview) กับบุคคลในกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ตรงกับเรื่องและวัตถุประสงค์ของการศึกษาจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่

1) โดยการสัมภาษณ์ผู้นำสตรีที่มีบทบาทและมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในทางการเมืองภายในชุมชน จำนวน 4 คน ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) จากกิจกรรมและการปฏิบัติการกิจในชุมชน รวมทั้งงานประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยในการเป็นผู้นำชุมชนของสตรีเหล่านี้ มูลเหตุจูงใจที่ทำให้เข้ามามีบทบาททางการเมืองและการพัฒนาชุมชน วิธีการดำเนินงาน บุคลิกภาพและความสนใจของผู้นำสตรีว่ามีต่อสิทธิสตรีในด้านใดบ้าง ตลอดจนมุมมองต่อแนวโน้มในอนาคตของบทบาททางการเมืองของสตรีลือชอ

2) ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกภายในหมู่บ้านลือชอแม่แตง ผู้ชายและผู้หญิงจำนวน 50 คน เพื่อศึกษาระดับและปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีลือชอ

สำหรับในส่วนของการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

- 1) กำหนดกรอบแนวคิด หรือประเด็นคำถามที่สัมภาษณ์ โดยการประมวลความรู้จากข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) ใช้แบบสอบถามที่ได้กำหนดไว้กับกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม (ซึ่งบางประเด็นคำถามจะไม่ใช้กับกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่ม)
- 3) รวบรวมข้อมูลด้วยการจดบันทึกคำให้สัมภาษณ์ในประเด็นที่สำคัญ ๆ

3.5 กลุ่มประชากรศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยนี้ ได้กำหนดจากประชากรศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้นำสตรีลือชอ และกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านลือชอแม่แตะ ซึ่งได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ตรงกับเรื่องและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

กลุ่มที่ 1 ทำการสัมภาษณ์ผู้นำสตรี โดยพิจารณาเลือกจากสตรีที่มีตำแหน่งหน้าที่ บทบาทในการดำเนินงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองในชุมชน รวมกลุ่มตัวอย่างวิจัยจำนวน 4 คน ได้แก่

1. คุณมยุรา เลาฮีปา กรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครพัฒนาหมู่บ้าน(อสม.) และเป็นเลขานุการกลุ่มแม่บ้าน
2. คุณอะหมิมะ วงศ์รัตนมัจฉา ประธานกลุ่มแม่บ้าน และเป็นอาสาสมัครพัฒนาหมู่บ้าน (อสม.)
3. คุณดรุณี นิบุญญา ครูพี่เลี้ยงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่แตะ อาสาสมัครพัฒนาหมู่บ้าน (อสม.) และรองประธานกลุ่มแม่บ้าน
4. คุณป้ามะ วงศ์รัตนมัจฉา ผู้นำอาวุโส และเป็นผู้หนึ่งที่ร่วมก่อตั้งหมู่บ้านแม่แตะ

กลุ่มที่ 2 เก็บตัวอย่างความคิดเห็นของสมาชิกในหมู่บ้าน ผู้นำชายระดับต่าง ๆ ผู้นำอาวุโสจากสายตระกูลต่าง ๆ และเยาวชนรุ่นใหม่ที่ได้รับการศึกษาและมีสถานภาพการทำงาน รวมกลุ่มตัวอย่างวิจัยจำนวน 50 คน ได้แก่

ตารางที่ 3.1 บัญชีรายชื่อ/ตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลในกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อ	อายุ (ปี)	ตำแหน่ง	อาศัยอยู่ใน หมู่บ้าน(ปี)
1. นายจิรศักดิ์ วงศ์รัตนมัจฉา	37 ปี	สมาชิก อบต. เมืองแหง, กรรมการหมู่บ้าน	27 ปี
2. นายอะตาพะ ลีจ้าง	25 ปี	ผู้ใหญ่บ้านแม่ตะละ หมู่ 12 ตำบลเมืองแหง	25 ปี
3. นายกำธร ไชยมัสยาอนันท์	48 ปี	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน (หัวหน้าหมวด 5)	15 ปี
4. นายธงชัย วงศ์รัตนมัจฉา	44 ปี	อดีตผู้ใหญ่บ้านแม่ตะละ	27 ปี
5. นายเรวัตร วงศ์รัตนมัจฉา	36 ปี	ที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้าน	27 ปี
6. นายธีรชัยชาญ วงศ์รัตนมัจฉา	20 ปี	อ.ส.ม. แผนกยา	20 ปี
7. นางอะซือมะ วงศ์รัตนมัจฉา	59 ปี	หมอยาสมุนไพร, ผู้ร่วมก่อตั้งหมู่บ้าน	27 ปี
8. นางอาชาดิมะ วงศ์รัตนมัจฉา	54 ปี	หมอยาสมุนไพร, ผู้ร่วมก่อตั้งหมู่บ้าน	27 ปี
9. นายมานะ วงศ์รัตนมัจฉา	33 ปี	กรรมการหมู่บ้าน (รองหัวหน้าหมวด 2)	27 ปี
10. นายอะเลอะ โนรี	28 ปี	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน (หัวหน้าหมวด 2)	23 ปี
11. นางอะหมีมะ โนรี	30 ปี	ชาวบ้าน	1 ปี
12. นายอมร โนรี	19 ปี	อ.ส.ม. แผนกยาเสพติด	15 ปี
13. นายอะซือโก้ โนรี	18 ปี	ชาวบ้าน	15 ปี
14. นางอะซือมะ โลเจีย	46 ปี	ชาวบ้าน	25 ปี
15. นางอะหมีมะ โลเจีย	30 ปี	ชาวบ้าน	15 ปี
16. นายอะเบ โลเจีย	18 ปี	กรรมการหมู่บ้าน (รองหัวหน้าหมวด 3)	18 ปี
17. นายจาวะ เลาหมู่	65 ปี	หมอเมือง, หมอผีประจำหมู่บ้าน	20 ปี
18. นายอะลิอะ เลาหมู่	61 ปี	ชาวบ้าน	16 ปี
19. นายเลอี่ เลาหมู่	46 ปี	ชาวบ้าน	13 ปี
20. นายอะซาอะ เลาหมู่	40 ปี	ชาวบ้าน	20 ปี
21. นางอะหมีมะ เลาหมู่	39 ปี	ชาวบ้าน	18 ปี
22. นายสนทยา เลาหมู่	35 ปี	ชาวบ้าน	8 ปี
23. นายอะเลอะ เลาหมู่	19 ปี	กรรมการหมู่บ้าน, ประธาน อ.ส.ม.	10 ปี
24. นายสมชาย เลาหมู่	26 ปี	สมาชิก อบต. เมืองแหง, กรรมการหมู่บ้าน	18 ปี
25. นางอะเลอะ เลาหมู่	26 ปี	ชาวบ้าน	26 ปี
26. นายอะเลโกะ แซ่หมี	59 ปี	กรรมการหมู่บ้าน (รองหัวหน้าหมวด 6)	15 ปี
27. นายวิชัย แซ่หมี	27 ปี	ชาวบ้าน	13 ปี
28. นายธีรภัทร แซ่หมี	23 ปี	ชาวบ้าน	15 ปี
29. นางอะหลุมะ แซ่หมี	51 ปี	ชาวบ้าน	15 ปี
30. นางอาเลมะ แซ่หมี	51 ปี	ชาวบ้าน	15 ปี

ตาราง 3.1 (ต่อ)

ชื่อ	อายุ (ปี)	ตำแหน่ง	อาศัยอยู่ใน หมู่บ้าน(ปี)
31.นางจาพุมะ แซ่หมี่	51 ปี	ชาวบ้าน	15 ปี
32.นางอหมี แซ่ลี	42 ปี	ชาวบ้าน	7 ปี
33.นางมีมี แซ่ลี	20 ปี	ชาวบ้าน	3 ปี
34.นายปรีชา แซ่ลี	18 ปี	ชาวบ้าน	10 ปี
35.นางอะหมี่มะ แซ่หลี่	54 ปี	ชาวบ้าน	20 ปี
36.นายอปป้า แซ่หลี่	44 ปี	ชาวบ้าน	8 ปี
37.นางอะซื่อมะ แซ่ชี	52 ปี	ชาวบ้าน	18 ปี
38.นางอะเลมะ แซ่จี	26 ปี	ชาวบ้าน	12 ปี
39.นายอะซื่อ แซ่ชี	25 ปี	ชาวบ้าน	18 ปี
40.นายลีโปะโกะ แซ่ลี	48 ปี	ชาวบ้าน	20 ปี
41.นางอะซามะ ลีลี	62 ปี	ชาวบ้าน	20 ปี
42.นางอะหุมิ ลีลี	33 ปี	ชาวบ้าน	20 ปี
43.นางอะซามะ ศรีศักดิ์นากุล	45 ปี	ชาวบ้าน	20 ปี
44.นางอะเลมะ เลอะ	44 ปี	ชาวบ้าน	20 ปี
45.นางนกะมะ ลูจา	49 ปี	ชาวบ้าน	24 ปี
46.นางโลมะ ลูจา	62 ปี	ชาวบ้าน	5 ปี
47.นายโหลกะ เฮ่จา	43 ปี	ชาวบ้าน	2 ปี
48.นายสุวรรณชัย ไช้จา	50 ปี	ชาวบ้าน	14ปี
49.นายสุวัณชัย ไช้จา	26 ปี	ชาวบ้าน	10ปี
50.นายสมพงษ์ โกต้า	49 ปี	ชาวบ้าน	20ปี

3.6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.6.1 แบบสอบถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อบ่งบอกถึงความสามารถ บุคลิกภาพ และลักษณะการทำงานที่เอื้อต่อการยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีlix

3.6.2 แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อบ่งบอกถึงสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งวัดการยอมรับบทบาททางการเมืองของผู้นำสตรีlix ซึ่งประกอบด้วย

ข้อมูลส่วนที่หนึ่ง เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ และระยะเวลาการอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน

ข้อมูลส่วนที่สอง เป็นความเห็นของสมาชิกในหมู่บ้านลือซอแม่เตต่อผลการปฏิบัติงานโดยทั่วไปของผู้นำสตรีลือซอในชุมชน

และข้อมูลส่วนที่สาม เป็นทัศนคติของสมาชิกในหมู่บ้านลือซอแม่เตต่อปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานและกิจกรรมทางการเมืองของผู้นำสตรี ประกอบด้วยคำถามจำนวน 20 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับความเห็นที่มีต่อบุคลิกภาพและความสามารถส่วนตัวของผู้นำสตรี ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

เกณฑ์ที่ใช้ในการให้คะแนน คือ

ตาราง 3.2 เกณฑ์การวัดทัศนคติ

ตัวเลือก	มีค่าเท่ากับ
5	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	เห็นด้วยมาก
3	ไม่แน่ใจ
2	ไม่เห็นด้วย
1	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการวิจัยภาคสนามแล้ว ผู้วิจัยจะทำการเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีการดังนี้ คือ

3.7.1 ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย และพรรณนาถึงข้อมูลทั่วไป และสรุปความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมจากการลงสำรวจพื้นที่ เพื่อเสริมให้เห็นถึงข้อเท็จจริงชัดเจนยิ่งขึ้นโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎี รวมทั้งสมมติฐานที่ได้ตั้งขึ้นเป็นกรอบและแนวทางในการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การทดสอบสมมติฐานและหาข้อสรุปที่แท้จริงของการวิจัย

3.7.2 ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการประมวลผล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการ วิเคราะห์ตัวแปรเดียว ซึ่งหมายถึง การวิเคราะห์และอธิบายตัวแปรเพียงตัวเดียว ในที่นี้คือ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ และระยะเวลาการอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน สถิติที่ใช้พรรณนา ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) เพื่อนำไปสู่การทดสอบสมมติ

ฐานและหาข้อสรุปที่แท้จริง อันจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ทางการเมืองและการพัฒนาสตรีต่อไป



ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved